

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

AMENDAMENT la proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2025 (nr. 358 din 04 decembrie 2024)

În conformitate cu prevederile art. 59 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797/1996 se prezintă spre examinare următorul amendament la proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2025 nr. 358/2024. În contextul acesta, se propune următoarele:

1. Proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2025 se propune a fi completat cu textul necesar, care va include valoarea împrumutului extern contractat de Republica Moldova de la Bank Gospodarstwa Krajowego (Polonia) în sumă de 5 milioane EUR.

Argumentare

Propunerea înaintată vine să completeze proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2025 cu suma împrumutului contractat de Republica Moldova de la Bank Gospodarstwa Krajowego (Polonia) în sumă de 5 milioane EUR.

Aspecte privind împrumutul BGK.

Acordul de împrumut dintre Guvernul Republicii Moldova și Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) pentru susținerea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii (ÎMM) prin intermediul Instituției Publice Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (în continuare - Acord) presupune oferirea către Guvernul Republicii Moldova a resurselor financiare sub formă de împrumut extern în sumă de 5 milioane EUR (în continuare – Împrumutul). Părțile la Acord sunt Republica Moldova (în numele căreia acționează Ministerul Finanțelor și Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării) și BGK.

Împrumutul este acordat pe termen de 7 ani, inclusiv 12 luni perioadă de grație la împrumut (principal). Rata dobânzii pentru Republica Moldova este fixă și constituie 0.5%, partea rămasă a dobânzii (până la rata contractuală de piață) este achitată de către Comisia Europeană (CE) din grantul aprobat pentru BGK în acest scop. Suplimentar, CE oferă un grant în sumă de până la 1 milion EUR pentru asistență tehnică la implementarea Împrumutului (suport pentru solicitanții de împrumut la perfectarea documentelor ș.a). Împrumutul a fost acordat către MF care, ulterior, a fost recreditat către ODA/FACEM pentru a fi recreditat către ÎMM prin intermediul entităților financiare partenere (EFP). Împrumutul și dobânda aferentă este rambursat de MF către BGK trimestrial, în rate egale, conform graficelor de rambursare a fiecărei tranșe, din mijloacele financiare ale ODA încasate de la EFP din rambursările ÎMM. Acordul nu presupune cheltuieli din bugetul de stat. Riscul

de credit va fi suportat de EFP. Riscul valutar aferent împrumutării resurselor în EUR de la BGK și oferirii finanțării în lei către Beneficiarii finali prin EFP - va fi suportat de către ODA.

2. La Art. 8 cifra „3 000,0” se propune de substituit cu cifra „5 380,0”.

Argumentare

Propunerea înaintată vine în contextul creșterii volumului de cereri în cadrul Programului de stat Prima Casă urmare a modificărilor efectuate la Program în anul curent prin Legea nr. 218/2024 pentru modificarea unor acte normative („Prima casă Plus”).

Conform informațiilor statistice privind derularea Programului, în perioada septembrie- noiembrie 2024 au fost acordate 1005 garanții de stat în valoare de 734,4 milioane lei, ceea ce înseamnă epuizarea plafonului inclus în Legea bugetului de stat pentru anul 2024 de 2 500,00 milioane lei. În cele din urmă, cele 500,0 milioane lei incluse adițional vor permite funcționarea Programului pentru maxim 2 luni (ianuarie și februarie), activitatea acestuia urmând a fi sistată la epuizarea plafonului stabilit. Luând în considerare cererea sporită față de acest Program, scopul economic dar și social al acestuia, solicit susținerea amendamentului dat.

3. La articolul 10 alineatul (2) litera d) după a doua liniuță se introduce o liniuță nouă, care va avea următorul cuprins:

„ - personalul, inclusiv Secretarul general și personalul din cabinetul persoanei cu funcție de demnitate publică, din cadrul Aparatului Președintelui Republicii Moldova.”

la anexa nr.3, compartimentul Aparatul Președintelui Republicii Moldova, sumele „ 42261,0” se modifică cu sumele „42462,7”;

la anexa nr. 5, la compartimentul Aparatul Președintelui Republicii Moldova, suma „28 244,5” se modifică cu suma „28 446,2”.

Argumentare

Actualmente, cadrul normativ stabilește un mecanism diferențiat de salarizare pentru personalul din cadrul Aparatului Președintelui Republicii Moldova în raport cu personalul din cadrul Cancelariei de Stat. Astfel, pentru o categorie de personal din cadrul instituției prezidențiale, salariul lunar este constituit din partea fixă și partea variabilă, care cuprinde un spor cu caracter specific, în mărime de 40% din suma anuală a salariilor de bază.

Totodată, dat fiind că salariul lunar cuprinde sporul cu caracter specific, conform Legii bugetului de stat, anual se stabilește diferențiat valoarea de referință pentru angajații Aparatului Președintelui Republicii Moldova, aceasta constituind 2100 lei (pentru anul 2025 – 2200 lei).

Prezentul amendament, propune înlăturarea carențelor și îmbunătățirea mecanismului de salarizare a personalului din cadrul APRM, prin revizuirea (majorarea) valorii de referință și excluderea sporului cu caracter specific din Legea

nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în mărime de 40% din suma anuală a salariilor de bază.

Această revizuire corespunde conceptului sistemului de salarizare, care presupune un caracter unic, ce se aplică tuturor categoriilor de angajați din sectorul bugetar care dețin funcții similare.

4. Anexa nr.3.1:

- la compartimentul „Secretariatul Parlamentului” se propune de a majora alocațiile la codul 0101 secțiunea „Activitatea Parlamentului” cu suma de 4 985,0 mii lei.

Argumentare

Solicitările suplimentare de alocații detaliate în text indică necesitatea de finanțare suplimentară pentru diverse lucrări și achiziții esențiale în cadrul Parlamentului. Acestea includ:

1. Suma de 3200,0 mii lei pentru lucrări de reparații curente:

- a sistemului anti-incendiar – 1000,0 mii lei. Prioritatea reparației sistemului anti-incendiar indică o preocupare pentru siguranța instituției și conformitatea cu reglementările privind prevenirea incendiilor.

- a scărilor de la intrarea centrală în incinta Parlamentului – 1700,0 mii lei. O investiție necesară pentru îmbunătățirea accesului și aspectului exterior al clădirii.

- a balcoanelor și geamurilor din casa-hotel - 500,0 mii lei. Acest lucru este esențial pentru menținerea funcționalității și siguranței infrastructurii;

2. Suma de 985,0 mii lei pentru achiziționarea mașinilor și utilajelor:

- echipamentului Firewall – 500,0 mii lei. Investiția în securitatea cibernetică este vitală pentru protejarea infrastructurii IT și a datelor instituției.

- imprimante multifuncționale – 185,0 mii lei. Acestea vor contribui la eficiența operațiunilor interne.

- echipament video pentru translarea live a ședințelor comisiilor permanente – 300,0 mii lei. Este necesar pentru asigurarea transparenței prin transmisiuni live ale ședințelor comisiilor permanente care este o inițiativă modernă și importantă.

3. Suma de 800,0 mii lei pentru procurarea a patru cabine pentru traducători. Achiziția celor patru cabine pentru traducători indică un efort de susținere a comunicării mult lingvistice, esențială pentru lucrările parlamentare în context internațional.

5. Anexa nr.3.1:

- la compartimentul „Agenția Proprietății Publice se propune de a majora alocațiile la codul 5009 „Administrarea patrimoniului de stat” cu suma 6 564,2 mii lei.

Argumentare

Privitor la drumul de acces la Arena polivalentă de la str. Bucovinei 31, com. Stăuceni, Chișinău în valoare de 6 564,2 mii lei, considerăm oportun de a aloca aceste surse către APP ca fiind fondator al complexului. Dat fiind faptul că proiectul de execuție a fost elaborat în anul 2024 și este unul matur propunem includerea acestor surse în proiectul legii bugetului de stat cu implementarea acestora pe parcursul anului 2025 de către APP cu sprijinul entităților din subordine a acesteia.

6. Anexa nr.3.1:

- la compartimentul „Instituția publică națională a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova” se propune de majora alocațiile la codul 8505 „Susținerea televiziunii și radiodifuziunii publice” cu suma de 3467,5 mii lei.

Argumentare

Necesitatea îndeplinirii misiunii IP Compania „Teleradio-Moldova” privind reflectarea evenimentelor sportive de interes public major, conform prevederilor contractuale și realizării obligațiilor asumate de instituție în privința transmiterii meciurilor Echipei Naționale a Republicii Moldova la fotbal în cadrul cupei UEFA și Euro League. Costurile aproximative pentru producerea unui meci de fotbal la standarde UEFA sunt estimate la 700,0 mii lei. Această valoare ulterior ar putea crește, reieșind din tendințele de pe piață. Suma necesară pentru acoperirea cheltuielilor privind producerea meciurilor de fotbal a echipei naționale jucate de Republica Moldova, la standardele complexe impuse de UEFA în cadrul UEFA Nations League 2022-2024 și a campionatului EURO 2024, pentru anul 2024 se estimează a fi de 3467,5 mii lei.

7. Anexa nr.7:

- la compartimentul „Unitatea administrativ-teritorială” Raionul Criuleni, satul Bălăbănești, secțiunea „transferuri cu destinație specială” se propune de majorat alocațiile pentru finanțarea elaborării proiectului pentru reparația drumului spre satul Bălăbănești, raionul Criuleni în sumă de – 1 200,0 mii lei.

Argumentare

Dat fiind faptul că drumul de acces la fabrica în regiunea localității Bălăbănești este un drum local și parțial clasificat ca stradă în localitate și lucrările prevăd intervenții în straturi de structură a drumului, în conformitate cu legislația în vigoare (Legea calității în construcții și Codul Urbanismului și Construcțiilor) este necesar de elaborat un proiect de execuție a lucrărilor. În acest considerent considerăm oportun aprobarea la prima etapă a proiectului sumei de 1 200,0 mii lei pentru primăria Bălăbănești cu destinația specială pentru elaborarea proiectului de execuție pentru drumul în cauză.

Drumul spre satul Bălăbănești reprezintă o arteră vitală pentru locuitori și pentru activitățile economice din zonă. Acest drum va facilita investițiile în întreprinderile din apropiere și crearea locurilor de muncă. Majoritatea locuitorilor depind de acest drum pentru: transportul produselor agricole către piețele din Criuleni și Chișinău, accesul la servicii esențiale precum educație, sănătate și comerț. Un drum deteriorat limitează aceste activități, creând dificultăți suplimentare pentru populație, în special pentru agricultori, elevi și persoane în vârstă precum și accesului ambulanțelor, pompierilor și altor servicii de urgență. Infrastructura modernă contribuie la păstrarea locuitorilor tineri în sat, oferindu-le motive să rămână și să dezvolte comunitatea.

8. I. În Anexa nr.7, „Volumul transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale” sumele din coloana 6 „pentru învățământ general” pentru raioanele Anenii Noi, Cahul, Florești și Nisporeni se propun de a fi modificate cu sumele după cum urmează:

Cod ORG1 (Beneficiar)	Unitatea administrativ-teritorială	Sumele din proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2025	Sumele propuse spre modificare în proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2025
		pentru învățământul general	pentru învățământul general
1	2	6	6
	Anenii Noi	354.681,3	352.835,9
	Total nivelul II	221.137,9	220.889,9
	Total nivelul I	133.543,4	131.946,0
1023	Consiliul raional	221.137,9	220.889,9
1041	Anenii Noi	23.719,2	22.930,2
1024	Botnărești	2.339,3	2.574,9
1025	Bulboaca	7.699,5	7.585,3
1026	Calfa	2.433,8	2.495,4
1027	Chetrosu	7.413,9	7.129,3
1028	Chirca	2.523,4	2.428,6
1029	Ciobanovca	3.087,4	3.092,2
1030	Cobusca Nouă	3.646,0	3.605,1
1031	Cobusca Veche	3.863,0	4.024,7
1032	Delacău	0,0	0,0
1033	Floreni	7.629,4	7.246,2
1034	Geamăna	11.466,5	11.508,4
1035	Gura Bâcului	4.432,5	4.453,4
1036	Hârbovăț	7.945,4	7.889,4
1037	Maximovca	3.627,1	3.588,1
1038	Mereni	9.659,6	9.636,8
1039	Merenii Noi	0,0	0,0
1040	Ochiul Roș	0,0	0,0
1042	Puhăceni	5.190,6	5.044,8
1043	Roșcani	3.962,3	4.180,2
1045	Speia	3.985,5	3.913,8
1044	Șerpeni	3.802,6	3.711,4
1046	Telița	0,0	0,0
1047	Țânțăreni	5.613,7	5.517,6
1048	Varnița	8.450,0	8.382,7
1049	Zolotievca	1.052,7	1.007,6
	Cahul	526.874,6	536277,8
	Total nivelul II	313.991,3	314572,1
	Total nivelul I	212.883,3	221705,7
1087	Consiliul raional	313.991,3	314.572,1
1088	Alexanderfeld	2.276,5	2.354,3
1089	Alexandru Ioan Cuza	5.282,6	5.098,9
1090	Andrușul de Jos	4.412,0	4.392,6

1091	Andrușul de Sus	2.764,3	3.258,1
1092	Badicul Moldovenesc	1.801,4	1.761,5
1093	Baurci-Moldoveni	4.442,2	4.551,7
1094	Borceag	3.627,5	3.673,6
1095	Brânza	3.252,1	3.381,4
1096	Bucuria	0,0	0,0
1098	Burlacu	3.885,9	3.842,3
1097	Burlăceni	4.772,2	4.686,2
1115	Cahul	80.831,2	86.823,5
1099	Chioselia Mare	0,0	1.775,2
1100	Câșlița-Prut	1.910,2	10.099,6
1101	Colibași	10.753,3	0,0
1102	Crihana Veche	5.610,7	5.672,6
1103	Cucoara	2.617,4	2.567,4
1104	Doina	4.792,1	4.699,5
1105	Găvănoasa	0,0	0,0
1106	Giurgiulești	5.122,8	5.065,4
1107	Huluboaia	1.826,0	1.745,6
1108	Iujnoe	1.882,0	1.853,5
1109	Larga Nouă	2.327,3	2.266,8
1110	Lebedenco	3.595,1	3.543,8
1111	Lopățica	0,0	0,0
1112	Lucești	0,0	0,0
1113	Manta	7.958,3	8.456,5
1114	Moscovei	5.123,2	5.054,7
1116	Pelinei	4.829,1	4.779,1
1117	Roșu	4.105,1	4.484,0
1118	Slobozia Mare	10.817,4	12.926,4
1119	Taraclia de Salcie	2.803,5	2.774,3
1120	Tartaul de Salcie	2.463,7	2.436,0
1121	Tătărești	3.695,9	3.656,0
1122	Vadul lui Isac	3.134,6	3.238,9
1123	Văleni	5.621,1	6.291,8
1124	Zărnești	4.546,6	4.494,5
	Florești	357.049,0	352.455,7
	Total nivelul II	235.663,1	235.663,1
	Total nivelul I	121.385,9	116.792,6
1421	Consiliul raional	235.663,1	235.663,1
1422	Alexeevca	2.582,1	2.381,7
1423	Băhrinești	2.628,0	2.598,4
1424	Cașunca	3.157,3	3.191,3
1425	Cernița	1.273,0	1.198,9
1426	Ciripcău	1.478,8	1.413,0
1427	Ciutulești	3.893,7	3.678,3
1428	Coșernița	1.771,3	1.742,3
1429	Cuhureștii de Jos	2.723,6	2.489,2
1430	Cuhureștii de Sus	5.235,3	5.087,1
1431	Cunicea	5.673,7	5.610,0
1432	Domulgeni	2.468,1	2.386,7
1444	Florești	19.585,2	18.810,7
1433	Frumușica	1.689,3	1.648,3
1434	Ghindești	1.932,3	1.902,3

1445	Ghindești, orașul	3.714,8	5.866,5
1436	Gura Camencii	6.092,5	1.988,2
1435	Gura Căinarului	2.033,8	3.103,1
1437	Ilcioc	3.119,6	1.678,0
1438	Izvoare	1.741,6	1.893,2
1439	Japca	1.953,6	2.521,7
1440	Lunga	2.659,9	1.682,8
1441	Mărculești	1.810,5	3.580,2
1446	Mărculești, orașul	2.861,6	2.793,1
1442	Napadova	1.899,1	1.865,2
1443	Nicolaevca	1.570,2	1.471,0
1447	Prajila	4.208,8	4.089,3
1448	Prodănești	2.101,0	1.943,0
1449	Putinești	2.729,7	2.589,7
1450	Răduleni Vechi	1.538,7	1.443,1
1451	Roșietici	2.666,5	2.567,4
1452	Sănătăuca	3.311,4	3.061,6
1453	Sevirova	1.462,9	1.417,9
1454	Ștefănești	2.948,5	2.737,8
1455	Temeleuți	1.765,6	1.701,2
1456	Târgul Vertiujeni	1.352,9	1.343,8
1457	Trifănești	1.756,0	1.658,9
1458	Vărvăreuca	4.442,0	4.247,1
1459	Văscăuți	1.206,1	1.168,6
1460	Vertiujeni	3.158,8	3.105,3
1461	Zăluceni	1.188,1	1.136,6
	Nisporeni	255.038,8	252.074,3
	Total nivelul II	171.232,6	170.830,5
	Total nivelul I	83.806,2	81.243,8
1574	Consiliul raional	171.232,6	170.830,5
1575	Bălănești	2.276,9	2.997,3
1576	Bălăurești	3.294,3	2.251,4
1577	Bărboieni	1.711,3	1.672,9
1578	Boldurești	3.565,6	3.475,2
1579	Bolțun	2.245,4	2.220,2
1580	Brătuleni	2.854,8	2.796,6
1581	Bursuc	1.237,4	1.202,3
1582	Călimănești	1.709,0	1.585,4
1583	Ciorești	3.903,0	3.919,9
1584	Ciutești	1.844,8	1.871,7
1585	Cristești	2.518,8	2.465,3
1586	Grozești	2.722,8	2.586,0
1587	Iurcenii	3.271,6	3.127,3
1588	Marinici	3.334,2	3.268,6
1589	Milești	3.610,0	3.559,5
1590	Nisporeni	20.809,9	19.883,8
1591	Seliște	2.476,0	2.389,9
1593	Soltănești	2.645,4	2.464,7
1592	Șișcani	4.757,1	4.565,3
1594	Valea-Trestieni	1.212,8	1.162,4
1595	Vărzărești	7.947,9	8.046,9
1596	Vânători	1.448,7	1.407,5

1597	Zberoaia	2.408,5	2.323,8
------	----------	---------	---------

II. Ministerul Finanțelor va ajusta coloanele 3, 4 și 5 și totalurile din Anexa nr.7, „Volumul transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale” ce vor fi afectate de sumele propuse spre modificare din tabelul de mai sus din coloana „Sumele propuse spre modificare în proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2025”.

Argumentare

Prezentul amendament este implementat pentru ca să fie asigurată o creștere a TDS-urilor planificate pentru 2025 pentru toate localitățile incluse în procesul de pilotare. Odată operate aceste modificări, bugetele tuturor APL-urilor pentru educație timpurie se vor majora cu 5% față de aprobatul pe 2024. Această intervenție asigură implementarea prevederii din HG nr. 685/2024 privind garantarea unui creșteri de cel puțin 50% din creșterea generală a bugetului pentru cele 4 raioane, pentru toate APL-urile, creșterea medie constituind 10%.

În varianta inițială calculată conform formulei unele grădinițe și-au văzut bugetele reduse din cauza unei scăpări metodologie care a redistribuit investițiile capitale executate de anumite grădinițe în 2024, reducându-le aceste sume din TDS-urile propuse pentru 2025.

Radu MARIAN
Deputat în Parlament